

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ МАРКЕРИ КОМУНІКАЦІЇ

**підготовки магістра
спеціальності В11 Філологія
освітньо-професійної програми Мова і література (англійська). Переклад**

Луцьк 2025

Силабус освітнього компонента «Соціолінгвістичні маркери комунікації» підготовки магістра, галузі знань В Культура, мистецтво, гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою Мова і література (англійська). Переклад

Розробник:

Ущина Валентина Антонівна, професор кафедри англійської філології, доктор філологічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми  доцент Пожарська Н.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри англійської філології, протокол № 2 від 15.09.2025 р.

Завідувач кафедри



проф. Ущина В. А.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	В Гуманітарні науки В 11 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 1-й
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год. Консультації 8 год.
ІНДЗ: <u>експеримент та академічне есе</u>		Самостійна робота 88 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	англійська	

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	В Гуманітарні науки В 11 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 год. / 3 кредити		Рік навчання 2
		Семестр III
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 6 год. Самостійна робота 96 год. Консультації 14 год.
ІНДЗ: <u>експериментальне дослідження</u>		Форма контролю: залік
	Мова навчання	англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Ущина Валентина Антонівна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	професор кафедри англійської філології
Посада	Завідувач
Контактна інформація	м.т. (050)1335905;
	vushchyna@vnu.edu.ua, uval@ukr.net

Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.
------------	---

III. Опис дисципліни

Анотація курсу: Вибірковий освітній компонент «Соціолінгвістичні маркери комунікації» спрямований на формування навичок критичного сприйняття мовленнєвої поведінки учасників комунікації та уміння аналізувати й інтерпретувати соціолінгвістично зумовлену інформацію, пов'язану з цією поведінкою. Обравши цей ОК, здобувачі освіти дізнаються про те, як такі соціальні фактори як вік, стать, соціальний статус і економічне становище впливають на мовлення комунікантів, а також, навпаки, як мова моделює їхнє мовлення та формує соціальну ієрархію у суспільстві. ЗО не лише вмітимуть розпізнавати лінгвістичні індикатори соціального статусу і визнавати роль і значення мови у вибудовуванні соціальних стосунків, а й навчатися проводити соціолінгвістичний аналіз мовленнєвої поведінки мовців і робити на основі цього аналізу релевантні наукові висновки. Також вони отримають навички адаптування до різних англійських комунікативних ситуацій та реєстрів з урахуванням лінгвокультурних особливостей спілкування через призму української, британської та американської лінгвокультур, а також тих лінгвокультур, що вивчаються студентами. Теоретичну основу ВОК складають наукові досягнення сучасних соціолінгвістичних досліджень комунікативних та соціальних аспектів мовленнєвого спілкування, зокрема у царині етнолінгвістики, гендерної лінгвістики, діалектології та дискурсології. Відповідно, ОК залучає магістрів до дискусійного поля гуманітарних наук сьогодення, викриває соціальні і наукові стереотипи у структурі наукового пізнання. Засвоєння ОК передбачає формування у здобувачів належного теоретико-методологічного кругозору для майбутньої професійної роботи та практичної реалізації власних дослідницьких інтересів. Відтак реалізується зв'язок завдань з кваліфікаційною характеристикою, що засвідчується зазначеними у навчальній програмі практичними вміннями студентів.

Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни (пререквізити):

Знати

- володіти англійською мовою на рівні не нижче С1
- чинні напрямки сучасної лінгвістики
- співвідношення літературної мови і її нелітературних форм
- основні методи лінгвістичних досліджень

Вміти

- користуватися термінологією лінгвістики
- аналізувати мовні засоби у текстах різних стилів та реєстрів
- виявляти вплив таких соціолінгвістичних маркерів комунікації як гендер, вік, форми звертання
- проводити аналіз комунікативної ситуації

Володіти елементарними навичками

- використання термінології лінгвістики та суміжних наук
- вирізняти чинники, що впливають на соціальну диференціацію мов
- розуміти вплив соціальних і психологічних на мовленнєву поведінку учасників комунікації

Мета і завдання навчальної дисципліни:

- створити передумови для оволодіння поняттєвим апаратом, який забезпечує обґрунтування соціолінгвістичної теорії та її міждисциплінарний потенціал, і таким чином сприяти формуванню вмій та навичок коректного аналізу мовно-соціальної специфіки комунікації в умовах сучасного світу;
- сприяти свідомому використанню студентами термінології соціолінгвістики та суміжних наук;
- виробити у студентів навички та уміння аналізу мовної ситуації у тій чи іншій країні на основі соціологічних, демографічних та лінгвістичних даних
- навчити студентів вирізняти чинники, що впливають на соціальну диференціацію мов
- закласти основи розуміння процесів піджинізації та креолізації мов і у зв'язку з цим сприяти усвідомленню студентами мети і завдань мовної політики
- сприяти засвоєнню провідних парадигм у розвитку соціолінгвістики, принципи їх розгалуження, точки дотику, тенденції і форми взаємодії.
-

IV. Компетентності, що здобуваються

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 11.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності (ФК):

- ФК 1.** Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК 2.** Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 4.** Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 6.** Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ФК 7.** Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 8.** Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності спеціалізації.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 18. Презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

Таблиця 2 (Денна форма)

IV. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Language and Identity. Individual Dimension							
Тема 1. <i>Sociolinguistic markers of communication. Ways in which language expresses a person's individual and social identity.</i> Identity. Performativity. Levels of indexicality. Stance and stance-taking. Discursive construction of identity. Individualism and Conformity	6,5	1	1		4	0,5	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. <i>Markers of Physical and Psychological Identity</i> The relationship between language and sex, age, physical type, and physical condition. Voiceprints. The relationship between language and personality, intelligence, temperament, and other psychological factors	6,5	0,5	1		4	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 3. <i>Age as a sociolinguistic marker.</i> Stages of sociolinguistic development of a person's identity Teen-age slang Language and human brain	6,5	0,5	1		4	1	
Тема 4. <i>Gender as a sociolinguistic marker.</i> Language and sexuality: Male vs female speech/ Intersexual and transsexual sociolinguistic identities	8,5	1	1		6	0,5	
Разом за модулем 1	28	3	4		18	3	20

Змістовий модуль 2. Language and Identity: Social Modus							
Тема 5. <i>Geographical Identity.</i> The regional background of the speaker. Accent vs. Dialect. Linguistic areas. Dialectology	12,5	1	1		10	0,5	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 6. <i>Ethnic and national identity.</i> Language. Ethnicity. Language standardization. Minority languages. Language Prestige. Language Policy.	12,5	1	1		10	0,5	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 7. <i>Social Identity.</i> Language and social stratification. Social class. Social status. Power and solidarity. Social distancing and intimization.	14	1	2		10	1	
Тема 8. <i>Address as a sociolinguistic marker</i> Registers of communication. Theory of politeness. Politeness strategies. Maxims of communication. Sociocultural norms of politeness. Address as a marker of mutual sociolinguistic identification. Tu-Vous Distinction. Terms of address in English.	14	1	2		10	1	
Разом за модулем 2	53	4	6		40	3	10
Змістовий модуль 3. Language and Identity: Modus of style							
Тема 8. <i>Formal and informal registers of communication.</i> Politeness theory. Maxims of communication. Address as sociolinguistic marker of communication. Tu-Vous Distinction. Language and problems of ageism and sexism.	13,5	1	2		10	0,5	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 9. <i>Stylistic Identity.</i> The notion of style. Authorship identity and forensic linguistics. Language of poetry, prose and drama.	12,5	1	1		10	0,5	5
Тема 10. <i>Contextual Identity</i>	13	1	1		10	1	ДС + ДБ +

Situationally determined varieties of speech and writing. Restricted and secret language. Verbal play and art of language. Word games.							ПК / 5
Разом за модулем 3	39	3	4		30	2	15
Види підсумкових робіт							Бал
Експериментальне дослідницьке завдання							Г / 20
Академічне есе							Г / 30
Усього	120	10	14		88	8	100

Таблиця 3 (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Language and Identity. Individual Dimension							
Тема 1. <i>Sociolinguistic markers of communication. Ways in which language expresses a person's individual and social identity.</i> Identity. Performativity. Levels of indexicality. Stance and stance-taking. Discursive construction of identity. Individualism and Conformity	6,5	0,5	0,5		5	0,5	ДС + ДБ + ПК / 5
Тема 2. <i>Markers of Physical and Psychological Identity</i> The relationship between language and sex, age, physical type, and physical condition. Voiceprints. The relationship between language and personality, intelligence, temperament, and other psychological factors	7	0,5	0,5		5	1	ДС + ДБ + ПК / 5
Тема 3. <i>Age as a sociolinguistic marker.</i> Stages of sociolinguistic development of a person's identity Teen-age slang Language and human brain	12	0,5	0,5		10	1	
Тема 4. <i>Gender as a sociolinguistic marker.</i> Language and sexuality:	11,5	0,5	0,5		10	0,5	

Male vs female speech/ Intersexual and transsexual sociolinguistic identities							
Разом за модулем 1	37	2	2		30	3	20
Змістовий модуль 2. Language and Identity: Social Modus							
Тема 5. <i>Geographical Identity.</i> The regional background of the speaker. Accent vs. Dialect. Linguistic areas. Dialectology	6,5	0,5	0,5		5	0,5	ДС + ДБ + ПК / 5
Тема 6. <i>Ethnic and national identity.</i> Language. Ethnicity. Language standardization. Minority languages. Language Prestige. Language Policy.	11	-	0,5		10	0,5	ДС + ДБ + ПК / 5
Тема 7. <i>Social Identity.</i> Language and social stratification. Social class. Social status. Power and solidarity. Social distancing and intimization.	7	0,5	0,5		5	1	
Тема 8. <i>Address as a sociolinguistic marker</i> Registers of communication. Theory of politeness. Politeness strategies. Maxims of communication. Sociocultural norms of politeness. Address as a marker of mutual sociolinguistic identification. Tu-Vous Distinction. Terms of address in English.	12	-	1		10	1	
Разом за модулем 2	36,5	1	2,5		30	3	10
Змістовий модуль 3. Language and Identity: Modus of style							
Тема 8. <i>Formal and informal registers of communication.</i> Politeness theory. Maxims of communication. Address as sociolinguistic marker of communication. Tu-Vous Distinction. Language and problems of ageism and sexism.	13	-	0,5		12	0,5	ДС + ДБ + ПК / 5
Тема 9.	13,5	0,5	0,5		12	0,5	5

<i>Stylistic Identity.</i> The notion of style. Authorship identity and forensic linguistics. Language of poetry, prose and drama.							
Тема 10. Contextual Identity Situationally determined varieties of speech and writing. Restricted and secret language. Verbal play and art of language. Word games.	14	0,5	0,5		12	1	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 3	40,5	1	1,5		36	2	15
Види підсумкових робіт							Бал
Експериментальне дослідницьке завдання							Г / 20
Академічне есе							Г / 30
Усього	120	4	6		96	14	100

V. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Поточне оцінювання

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як суму усіх поточних оцінок за ці види роботи.

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки

			Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
			Відсутність на занятті
2.	Позааудиторна (самостійна) робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем соціолінгвістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.
			Невиконання завдань.
3.	Дослідницькі завдання Академічне есе	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів усного мовлення, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів усного мовлення, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
		3	50%–74% правильно виконаних завдань, несистематизоване, неаргументоване, неповне розкриття теоретичної проблеми, недостатньо повна інтерпретація фрагментів усного мовлення, 5–6 помилок щодо змісту або форми
		2	50% і нижче правильно виконаних завдань, невірне трактування теоретичної проблеми, неправильна інтерпретація фрагментів усного мовлення, 7 і більше помилок щодо змісту або форми
		0	Відсутність есе

Згідно з Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або

інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Згідно з встановленим порядком можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7 студентам зараховуються бали в такий спосіб:

ЗО, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статтей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни:

- 10 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); або який складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80% правильних відповідей.

- 5 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше набраних 60% правильних відповідей.

- 1 бал при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 годин. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – три бали під час оцінювання однієї ОК.

Політика щодо академічної доброчесності.

Згідно з кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>) відповіді студентів та виконання ними поставлених завдань повинні демонструвати ознаки самостійності, відсутність повторюваності та плагіату. Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Підсумкове оцінювання

Залік виставляється на основі усіх зароблених під час семестру поточних балів та індивідуального дослідницького завдання (ІНДЗ), яке є складником семестрового

рейтингу. Наприкінці семестру всі ЗО виконують експериментальну роботу з курсу, на основі якої пишуть академічне есе. Есе оцінюються в 4-бальній системі: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»).

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів – А (відмінно)

82 – 89 балів – В (добре)

75 – 81 бал – С (добре)

66 – 74 бали – D (задовільно)

60 – 65 бали – E (задовільно)

59 балів і нижче – FX (незадовільно)

ЗО, які мають семестровий бал з ОК 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

ЗО, які мають семестровий бал з ОК 59 і нижче, складають залік, і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Приклад тем для ІНДЗ:

1. Проблеми мовної норми та варіативності.
2. Типи мовних варіацій.
3. Джерела мовного варіювання
4. Діалект і акцент
5. Поняття соціолінгвістичних маркерів комунікації
6. Диглосія і двомовність. Вибір мови як соціолінгвістичний маркер
7. Мовленнєва громада.
8. Ідентичність
9. Дискурсивна постава (станс)
10. Вік як соціолінгвістичний маркер
11. Стадії та етапи соціолінгвістичного розвитку мовної особистості
12. Молодіжний англомовний сленг
13. “Like” як соціолінгвістичний маркер
14. Інтернет-комунікація та дигіталізація сучасної англійської мови
15. Гендер як соціолінгвістичний маркер
16. Маскулінний та фемінінний типи мовлення
17. Стирання гендерної диференціації в сучасній англійській мові
18. Мова і сексуальність
19. Проміжні гендери, розмиті гендери, агендери
20. Стратифікаційна варіативність мов.
21. Мова національних меншин.
22. Стандартизація мов. Престиж мов
23. Лінгвістична нерівність.
24. Влада мови і риторична домінантність
25. Соціальний статус. Соціальні ролі.

26. Соціолект. Ідіолект.
27. Конверсаційний аналіз. Аналіз дискурсу.
28. Еколінгвістика. Інтерлінгвістика.
29. Політична лінгвістика. Гендерна лінгвістика.
30. Соціофонетика. Соціальна діалектологія

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Базова:

1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлинов О. Соціолінгвістика: навчальний посібник. Донецьк, 2007. 360 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної девіатології. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2000. 236 с.
3. Брицин В. М. Соціолінгвістика. Українська мова. Енциклопедія. К. : Українська енциклопедія, 2000. С. 583–584.
4. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів. К. : Вища школа, 1985. 125 с.
5. Єрмоленко С. Я. Зміни закономірні, поступові, але не революційні. *Український правопис: так і ні* / С. Я. Єрмоленко. К., 1997. С. 44–47.
6. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. К.: КМ Академія, 2004. 163 с.
7. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. К.: Видавничий Дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
8. Мельничук О. С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства. *Мовознавство*. 1997. № 2-3. С. 3–19.
9. Ущина В. А. Соціокогнітивні особливості англомовної дискурсивної ситуації ризику / Ущина Валентина Антонівна // Вісник Харківського нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. Сер. „Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов”. — 2013. — № 1051. — Вип. 73. — С. 99—105.
10. Ущина В.А. Соціокогнітивна дискурсологія: аспекти дослідження / Valentyna Ushchyna // *Science and Education a New Dimension: Humanities and Social Sciences*. – IV (15). – Issue: 1. – Budapest: Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe. – 2016. – P. 35 – 39.
11. Ущина В.А. Мова як дзеркало соціальних змін: соціолінгвістична специфіка гендерної ідентифікації у США. *Пріоритети германської та романської філології: зб. матеріалів XV Міжнародної наукової онлайн-конференції*, 18-20 червня 2021 року. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 98.
12. Ущина В.А. Соціолінгвістична специфіка дискурсивного конструювання гендерного плюралізму в США. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 17. Том 1. 2021. С. 199 – 203.
13. Chambers, J. K. *Sociolinguistic Theory: Linguistic Variation and Its Social Significance*. Malden: Wiley Blackwell, 2009. 332 p.
14. Ushchyna, V. A Book Note: CORINNE A. SEALS, *Choosing a mother tongue: The politics of language and identity in Ukraine*. Bristol: Multilingual Matters, 2019. Pp. 213. In: *Language in Society* 49 (2020) doi:10.1017/S0047404520000202. P. 15-16.
15. Ushchyna V. Heather Burnett, *Meaning, identity, and interaction: Sociolinguistic variation and change in game-theoretic pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. Pp. 250. Hb. £95. *Language in Society*. 2024;53(5):918-919. doi:10.1017/S004740452400054X
16. Wardhaugh, Ronald. *An Introduction to Sociolinguistics*. 2006. URL: http://home.lu.lv/~pva/Sociolingvistika/1006648_82038_wardhaugh_r_an_introduction_to_sociolinguistics.pdf
17. Watts, Richard J. *Politeness*. Cambridge University Press, 2003. 318 p.

Допоміжна

1. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови. К. : Критика, 2003. 336 с.
2. Ставицька Леся. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні аспекти. *Дивослово*. 2001. № 11. С. 13–16.
3. Ставицька Л. О. Проблеми вивчення жаргонної лексики: соціолінгвістичний аспект. *Українська мова*. 2001. № 1. С. 55–68.
4. Тараненко О. Мовна ситуація та мовна політика в сучасній Україні (на загальнослов'янському тлі). *Мовознавство*. 2003. № 2-3. С. 33–55.
5. Тараненко О. О. Просторіччя. *Українська мова (Енциклопедія)*. К., 2000. С. 498–499.
6. Ткаченко О. Б. Соціолінгвістична класифікація мов у слов'янській специфіці й динаміці. *Мовознавство*. 2003. № 2-3. С. 3–13.
7. Ткаченко О. Б. Проблема мовної стійкості та її джерел. *Мовознавство*. 1990. № 4. С. 3–10.
8. Ткаченко О. Б. Проблемы диахронической социолингвистики. *Методологические основы новых направлений в мировом языкознании*. К., 1992. С. 64–85.
9. Labov W. *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: Univ. Of Pennsylvania Press, 1972. 344 p.